

Az Európai Unió 2020-ban X. – Digitális szakpolitikai összefoglaló

Pató Viktória Lilla

A 2020-as év több kihívást hozott, ugyanakkor lehetőséget is teremtett az emberiség számára. Az oktatás, a politika, a szociális-, gazdasági- és tudományos élet is nagy változáson ment keresztül, amelynek már eddig is a kapujában álltunk, azonban a COVID-19 vírusjárvány felgyorsította a folyamatokat főként a digitális fejlődésben. A következőkben összefoglaljuk az Európai Unió 2020-as digitális szakpolitikai változásait, hiszen tavaly olyan mérföldkövek letételére került sor, amelyekkel a von der Leyen Bizottság céljainak megfelelően Európa beléphet a digitális évtizedbe.

I. Európai Szabályozási Keret

Az új digitális szabályozási keret megalkotása tekintetében a pandémia hajtómotort jelentett a jogalkotóknak. Természetesen túlzó az a kijelentés, miszerint a világjárvány nélkül 2020-ban a digitális politika nem esett volna át nagymértékű és előremutató fejlődésen, hiszen az azt megelőző években már javában zajlott a felkészülés, a tudományos, társadalmi és politikai szándék is megfogalmazódott. Idén a közös akarat és a nemzetközi verseny következtében megszülettek azok a döntések amelyek a digitális ökoszisztéma kiépülését, az Európai Egységes Digitális Piac működését hivatottak az európai polgárok számára biztonságossá, a vállalkozások és tagállamok számára átláthatóvá és financiálisan is támogatottá tenni. 2020. február 19-én a Bizottság bejelentette a Digitális Európa Programot, az Európai Digitális Stratégiát, amellyel meghatározta a következő lépéseket a digitális szabályozási keret kiépítésére az európai innovációs hálózatok megalapozására. Az egységes digitális piacon túl az európai digitális szabályozási keret célja, hogy csökkentse a főként az Egyesült Államok és Kína viszonylatában megmutatkozó technológiai függőséget. A stratégia három pillérre épül: az ötéves politikai ütemtervre, a [mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyvre](#) és az [európai adatstratégiára](#).

2020-ban uniós szinten a legjelentősebb digitális szakpolitikai kezdeményezések a [Mesterséges Intelligencia Fehér Könyv](#), az [Európai Elektronikus Személyazonosítási Rendszer](#), a [Digitális Oktatás Cselekvési Terv](#), az [Adatkormányzásról szóló jogszabálytervezet](#), valamint a Bizottság által decemberben előterjesztett Digitális Szolgáltatásokról és a Digitális Piacokról szóló jogszabálysomagok. Cecilia Bonefeld-Dahl, a Digitális Európa igazgatója [nyilatkozata](#) szerint az Adatkormányzásról szóló joganyag (Data Governance Act) lehetővé teszi, hogy a nyilvános adatokhoz való hozzáférés és azok újrafelhasználása biztonságos módon növekedjen, amely kulcsfontosságú az innováció és a gazdasági fejlődés ösztönzése érdekében különösen akkor, mikor az európai KKV-k csupán 12% -a használ nagy adatokat. A Digitális Szolgáltatásokról és a Digitális Piacokról szóló

tervezetek ([Digital Services Act](#), [Digital Markets Act](#)) célja az adatplatformok, az e-gazdaság szabályozása úgy, hogy garantálja az adat létrehozója számára a digitális információ kezelésének biztonságát, egyben méltányos versenyt teremtsen a digitális piacon megjelenő szolgáltatóknak. A Digitális Piacokról szóló tervezet az e-piaci visszaélések megszüntetésére is törekszik, mint a novemberben nagy [botrányt](#) keltett Amazon Big Data taktikája, amivel illegálisan visszaélt a piaci pozíciójával. A kibertér védelme érdekében a [Kiberbiztonsági Stratégia](#) is revízió alatt, az új stratégiát még a tavalyi év végével bejelentették, amelyben a digitális évtizedben a bizalom és biztonság megteremtése kapott a legfőbb szerepet.

A digitális platformokon keresztül terjedő álhírekre 2020-ban talán az előző évekhez képest is nagyobb figyelem összpontosult. A pandémia első hulláma során megjelent [Josep Borrell által használt infodémia](#) kifejezés, [a dezinformáció elleni küzdelemben](#) számos intézkedést kezdeményeztek, új intézmények születtek. A digitális térben terjedő álhírek miatt az állampolgárok védelmének kritériumát nemcsak a digitális szabályozásokba, hanem valamennyi uniós joganyagba igyekeztek beépíteni a jogalkotók, így az [Európai Demokráciáról szóló Cselekvési Tervben](#) is megjelenik.

II. Politika és együttműködés

A tagállamok közötti kooperáció minden eddiginél fontosabbá vált a digitális térben is, legyen szó akár az [egészségügyi adatok](#), vagy a vállalatok transzparens és személyiségi jogoknak megfelelő elektronikus adathasználatáról. Megszületett a “Big Tech Európa trójai lovaként” is emlegetett projekt, a [GAIA X](#), amely az európai adatföderáció felé mutató biztonságos adatteret jelenthet. Mindez alapján feltehetjük a kérdést hogy a digitális térben Európa a föderális államkapcsolatok felé halad-e jelenleg.

A nemzeti és szupranacionális érdekcsoportok tevékenységén túl a vállalati szféra túlszabályozottság elleni lobbitevékenysége is aktív volt, noha a globális vállalatok több esetben felismerték a fontosságát a digitális tér puha szabályozásának, így tett Zuckerberg is, mikor májusban [felkérte a Bizottságot a platform szféra szabályozására](#).

A digitális diplomácia is fontosabbá vált mint valaha főként az uniós tagság szempontjából kiemelten nagy jelentőségű tárgyalási sorozat alatt, a 2020-as Brexit egyezség vitájában, hiszen tíz európai vállalat közül hat továbbít adatot az EU és az Egyesült Királyság között. A digitális diplomácia más kontextusban jelentheti azt is, hogy a diplomáciai és [érdekképviseleti tevékenységek a digitális térben](#) folytak 2020-ban, amelyre az Európai Parlament plenáris ülései is berendezkedtek.

A digitális technológiák részben a pandémiával egyező jeleket mutatnak, hiszen átlépik a személyek és az országok, sőt kontinensek között húzódó határokat, ami felhívja a figyelmet a nemzetközi együttműködés fontosságára és megmutatja a „[Techplomacy](#)” értékét.

III. Költségvetés

2020-ban a globális verseny miatt fontos politikai esemény, az amerikai elnökválasztások is bebizonyították, hogy a technológia fejlesztés a politikai gondolkodás rivaldafényébe került. Az új, Biden-Harris adminisztráció 300 milliárd dolláros szövetségi beruházást javasolt az

áttörést jelentő technológiákhoz, úgy mint a mesterséges intelligenciához, és újból a kutatásra és fejlesztésre kívánnak összpontosítani. Kampányukban arról is beszéltek, hogy 20 milliárd USD-t fektetnek be a szélessávú infrastruktúra vidéki térségekbe történő eljuttatásába. Az amerikai példa mellett az EU a COVID-19 utáni digitális menetrendjéhez, ahol az Európai Bizottság csaknem 150 milliárd eurót különített el a tagállamok digitális kiadásaira. 2020-ban a digitalizációra fordított figyelem azért is meghatározó, mert tavaly fogadta el az Unió a következő hét éves költségvetési keretét, amelyben a Digitális Stratégia végrehajtására 8,2 milliárd eurót különített el az Unió, ami a korábbi ciklusokhoz képest magasabb összeg, azonban világviszonylatban még mindig alacsonynak mondható. A fenntartható és klímasemleges ökoszisztéma működtetésében a digitalizációnak szintén nagy szerep jut, hiszen a kibertér felesleges károsanyag-kibocsátástól tud mentesíteni.

IV. Magyarország

Az Unió 2020-ban is kiadta legfrissebb felmérését a [Digitális Gazdaság és Társadalom Fejlettséget mérő mutatót](#) (DESI) és a Women in Digital (WiD) indexet. A Covid19-világjárvány megmutatta, mennyire fontosak lettek a digitális eszközök a tagállamok gazdaságai számára, valamint azt is, hogyan tartják fenn a hálózatok, az adatok, az MI, a szuper-számítástechnika, valamint az alap- és haladó szintű digitális készségek a társadalmat azáltal, hogy biztosítják a munkavégzést, a vírus terjedésének nyomon követését, valamint a gyógyszer- és vakcinakutatás meggyorsítását. A 2020-as digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató alapján Magyarország a 28 uniós tagállam között a 21. helyen áll. Az ország eredményei az elmúlt néhány évben nagyjából az uniós átlagnak megfelelő ütemben javultak.

A nemzetközi digitális fejlődés mellett 2020-ban Magyarországon is fontos változásokat tapasztalhattunk, hiszen többek között megjelent a [Mesterséges Intelligencia Stratégia 2020-2030](#), elindultak a becsatlakozási folyamatok az [Európai Digitális és Innovációs Hálózatba, elkészült az új digitális keretstratégia tervezete, a Nemzeti Adatvagyon Ügynökség létrehozásával](#), valamint a magyar társadalom digitális készségének fejlesztését a [Mesterséges Intelligencia Kihívással](#) is igyekszik támogatni az MI Koalíció.

V. 2020 összegezve

A digitális szakpolitika fejlődési dinamikája 2020-ban felgyorsult, az év első felében meghatározott kodifikációs irányok az év végére beértek, így november-december hónapban rendkívüli mértékű szabályozási anyag előkészítési munkálatai fejeződtek be, amelyek 2021-ben a rendes jogalkotási folyamattal várhatóan le is zárulnak és alkalmazásuk megkezdődik. Európa digitális kivirágzásának éve elé nézünk 2021-ben -haladunk a „digitópia” felé- azonban nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a világversenyben még mindig követő szerepben áll a kontinens a digitális fejlettség tekintetében. Már azt is világosan látjuk, hogy a [digitális átalakulás lehet a kulcs a post-covid korszak gazdasági újjáépítéséhez](#).

2021.01.12.